

Asia: VN/6935/2020

Valtioneuvoston periaatepäätös kansallisesta aineettomien oikeuksien strategiasta (IPR-strategia)

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Luonnoksessa kansalliseksi IPR-strategiaksi oikeuksien suojaaminen ja täytäntöönpanokeinojen kehittäminen oikeudenloukkausten minimoimiseksi jää vähälle huomiolle. Siltä osin kuin niihin viitataan, tarkoitetaan selvästi teollisoikeuksien loukkauksia globaalissa mittakaavassa.

Kuitenkin luovissa aloissa kotimaassakin on kasvupotentiaalia ja kotimaiset sisällöt ovat suojaamisen arvoisia.

Suomen Filmikamari ry ehdottaa, että IPR-strategiaan lisätään seuraavat konkreettiset toimenpiteet:

1. IP-oikeuksien suojan parantamiseksi ja täytäntöönpanon tehostamiseksi tekijänoikeus- ja muiden immateriaalioikeusrikosten maksimirangaistus nostetaan Suomessa kuuteen (6) vuoteen eli samalle tasolle kuin Ruotsissa ja Tanskassa.

Suomessa on tällä hetkellä pohjoismaiden lievin rangaistuskäytäntö IP-rikoksista ja heikoimmat edellytykset puuttua internet-ympäristössä tapahtuviin oikeudenloukkauksiin tai edes tutkia niitä. Kuten alussa totesimme, laiton toiminta päättyy aina toimimaan sieltä käsin, missä kiinnijäämisriski on pienin ja mahdolliset seuraamukset kiinni jäädessä lievimmät. Tämä kehitys on jo alkanut. Mikäli lainsäätäjä ei tätä tiedosta ja huomioi nyt käsillä olevassa IPR-strategiassa, profiloituu Suomi strategiakauden aikana innovaatioiden sijaan lähinnä kansainvälisesti tunnetuksi piraattien turvasatamaksi.

2. Varmistetaan erityislainsäädännön perusteella oikeutettu tietojen saanti verkkoympäristössä jo tapahtuneisiin oikeudenloukkauksiin puuttumiseksi ja luvattoman käytön vähentämiseksi.

Kansallisessa lainsäädännössä on huomioitava nykyistä paremmin erityislainsäädännön perusteella oikeutettu tietojen saanti. Tekijänoikeudet tietoyhteiskunnassa -direktiivin 8 artiklassa ja IP-oikeuksien täytäntöönpanosta annetun direktiivin 8 artiklassa oikeudenhaltijoille säädettyjen oikeussuojakeinojen käyttö estetään Suomessa usein viittaamalla sähköisen viestinnän palveluista annetussa laissa välitystietojen käsittelystä säädettyyn. Kuitenkin jäsenvaltioille on em. direktiiveissä asetettu velvollisuus varmistaa, että seuraamuksia ja oikeussuojakeinoja sovelletaan. Tiedonsaantioikeus on välttämätön edellytys oikeussuojakeinojen käytölle, koska oikeussuojakeinoja ei voida käyttää anonyymiä oikeudenloukkaajaa kohtaan.

Unionin oikeusjärjestyksessä suojattujen eri perusoikeuksien välinen tasapaino ei tällä hetkellä toteudu Suomessa asianmukaisesti ja tilanne on korjattava pikimmiten.

Ehdotetut toimenpiteet (1 ja 2) IPR-osaamisen kehittämiseksi ovat hyviä, mutta toimenpiteisiin tulisi lisätä maininta tekijänoikeustietoisuuden lisäämisestä jo peruskoululaisille. Aito IP:n ymmärrys ja arvostus rakennetaan jo lapsena opituista malleista. Lisäksi IPR-osaamisen kurseja tulisi lisätä tutkintoon johtavissa koulutuskokonaisuuksissa. Strategian toimenpidekohtaan 2 tulisi lisätä maininta, että koulutustarjontaa voidaan tehdä yhteistyössä myös muiden alalla toimivien vakiintuneiden tahojen kanssa, kuten Tekijänoikeuden tiedotus- ja valvontakeskus ry:n tai tekijänoikeusjärjestöjen. IPR-tietoisuuden lisäämiseen on varattava myös määrärahoja, joita myös muut koulutusta tarjoavat tahot kuin IPR University Center voivat hakea.

Strategian täytäntöönpanon seurannan ja resursoinnin osalta kannatamme lämpimästi OKM:n ja TEM:n henkilöresurssien lisäämistä. Nykyiset resurssit ovat täysin riittämättömät ja kohtuuttomat ministeriön nykyiseenkin työmäärään nähden. Myös kehitystyöhön on varattava henkilöresursseja.

Koistinen Tero
Suomen Filmikamari ry